

מסורת הש"ס

א) רש"י מ"ז, ב) כלס מי"ט ופסיד מ"ז, ג) ג"ז טס מ"ד, ד) גנ"י הגשמה שפחה, ה) נטירות לת. ומוספאס כלס (א) וטוריון קד"י, ב) צ"ח כה"י, ג) נפי' כלס מי"ז מ"א, ד) נפי' פירשי' עיובין קד"י ד"ה דאין לו טהרה, ה) ע"י רשי טוסה כ. ד"ה והתנן כל המעמל,

תורה אור השלם

1 ואיש אשר יגע במשכבו ויבס בגדיו ודחץ בפרס וקמא עד הקרב: וקרא טו ה בל המושבב אשר תשיבב עילוי בלי ימי זובה במשכבו בקתה יתקה לה וכל הבלי אשר תשב עליו טמא יתקה בטמאת בקתה: וקרא טו כו

הגהות הב"ח

ה) גנ"י ד"ה ע"י שורים שמה מילטול דמנן כל"ל ויתבת אין נמקן: ב) שם מאי קף ספינה אלה:

גליון הש"ס

גנ"י ומדרס בלי חרס מנלן דטהור. ע"י רש"י עיובין קד"י קד ע"י ד"ה לא ונכסרות דף נה ע"י רש"י ד"ה אין מדרס יו"ט:

מוסף רש"י

כלי חרס דלית ליה טהרה במקוה. דכתיב ויקהל י וזולתו פטורה, שאין לו טהרה אלא כשניכרו (שורבין קד"י). מופץ במת מניין. שטמא, לפי שנאמר במת גבי מנין נמנמד (א) ולא בגד וכל על עור וגו', וזה אית לא כגלל בגד ולא כגלל עור ולא כגלל על עין, מנין שפילוי הוא מנמא כגלל המת (בב"ב כח).

רבינו חננאל

להנניא טילטול על ידי שוררין שמהי טילטול. פי' הא דקא מטלטל מלא וריקן, אפי' על ידי שוררין [דנתנן] שלט עגלות חן העשיריה בקתרידה שטמא מדרס. מפני שאדם סומך עליה, דבאמרינן ביזם טוב לעינן עגלה של קטן. לפיכך אם דרס טמא עליה, ויש ביניהן דבר חוצץ ונפל עליה כחור, אפי"ש נפל גנע בה. טמאה. העשירה במיטה טמאה מאת מת. אבל עגלה של אבנים טהורה מכלום ואינה מקבילת טומאה. והיאך היא נגלה של אבנים, עינים מוסכבין שתי וערב ושעורין כחולונות חלונות. ומשוררין אותן. א"ר יוחנן ואם יש בה בית מקוה רבונים טמא. פי' כגון שאותן החלונות דחוקות וטאן הרבונים גופייה משם [נטמא]. ואם לאו טהורה. של חביות חן שפתחה מצידה טמאה מדרס. וזו שנקראה בבבל כוזבה, מפני שיש שיוש[בין] למעלה ממנה. פיתהא למלעלה טמאה אלא נמא והוא הנקרא בבבל צנורק. הבאה במינה בבבל מכלום. [פי'] העשירה למד בבבבלי. וזה תרנן מדרס כלי חרש טהור י יוסי אומר אספניה. אותה רב וביד לפרשה מדרס כלי חרש טהור ומגעו טמא, וספינה בין במגע בין במדרס טהורה כרבנן. ור' יוסי ספינה של חרס טמא. כהנניא ר'א [כנאנא] קמא. דקא מתקין לה רב פפא מאי אף, אדלאמא אטהורה קאי ר' יוסי ולא אטומאה. אלא אמר רב פפא תנא קמא סבר מדרס כלי חרס טהור, אבל ספינה של [חרס] טמאה כהנניא. ור' יוסי סבר אף הספינה טהורה כרבנן. ומדרס כלי חרס מנלן דטהור הוא. אמר חזקיה דאמר קרא ואיש אשר יגע במשכבו, מקיש משכבו לו, מה הוא דאית ליה טהרה במקוה, אף משכבו [אנן], דבר שיש לו טהרה במקוה, הוא טמא מדרס, אבל דבר שאין לו טהרה במקוה אינו מטמא במדרס. ודבי ר' ישמעאל תנא כמשכב נדחה יהיה לו כענין דהומפץ שהוא כמין מוחלש שעשירי מן החילוף ומן כיצוא בו, לא נאמר בה. ואף לא נאמר מפץ בשרץ, כי כן כתיב בו מכל ליל עין או בגד או עור או שק. ומן מתני' כבר גמרין שהמפץ טמא, דתנן שלשה מפצין הן, העשוי לשיכבה טמא מדרס, של צבעים טמא מת, ושל תחת טהור מכלום. כמו ששינוי במשנה [בכ"ס פ"א י"ז] חמור מכלום המת שהוא מטמא באהל מה שאין לו [וטהמא כיון דמפץ לאו ליל עין הוא ולא בגד ולא עור ולא שק ולא מעשה עדים (ובוב קא דרשנין ליה טומאה), דלית ליה טהרה במקוה וקא מטמא מדרס, קא מותבי מיניה ר' אלעא למאן דרע"צ דליתיה מהני מדיאני עשוי] דאמרן דבר שאין לו טהרה במקוה אין מטמא מדרס. אמר לו ר' חנינא הואיל (למשכב וכו') ובמחלש קלי (קנים) ויש במינו. פי' כגון שטומאות מתוך משכב ויש משכב ויש חרש (בדברים הללו וטהוריהו במיטות) אין במינו דבר שיש לו טהרה במקוה. ועליהו הוא וטהור (שעורין חרש) מפץ (שהם במשכבו, ויהיה חרש בדברים ברוכים ע"ד פשוטה. ויהיה בחוטמא) ליה אילעא, משום הכי קאמר ליה לר' חנינא והנאני ליעצן מן (מפץ שכלה כל זמן שמנחין) האי דעתא, עד דפריש ליה טעמא דהרין קראי כתיבי. (אחור על הכסא האשה היושבת). ובה אמר מדרס כלי חרס דטהורה מהא, וכל לא פתוח אשר אין צמוד פתיל עליו טמא הוא, אתר ש צמוד פתיל טמא. (ובאן דרשים) אפי"ז הדחיה לאשתו נדה למיוגה ולמיטכן עליה. טהור הוא. כהנ"י. מניין לערובה אשה ששה על ששה טפחים שזורעין בתוכה חמשה ודעונים ארבעה על ארבע רוחות ערובה ואחת באמצע. עיקרה דמילתא

ולחנניא. דלומר ספינה המיטלטלת מלאה טמאה אפילו אינה מיטלטלת אלא על ידי שורים מרוב גדולה היו טילטול וטמאה: **קספידרה.** קרזה ומוקפת משלש לרדדן: **טמאה מדרס.** שלשינה מיוחדת היא: **נמטה.** שהיא ארוכה ומתחתיה מקבלת המטה של עור שאין לה שום נקב: **טמאה טומאה מה.** כלומר מקבלת שער טומאות כולן חוץ מטומאת מדרס דכלי הוה לקבל טומאה ולישיבה אינה מיוחדת שטוענין צה פרגמטיא ואומר לו עמוד ונעשה מלאכתנו. והא דנקט טמא מת משום דלצ הטומאה הוא והכי קאמר אצ הטומאה הוא על ידי מת ולא על ידי זב: **ושל אבנים.** העשירה להוליד צה אבנים: **עסורה מכלום.** אינה מקבלת שום טומאה לפי שפרוזה מתחתיה נקצים גדולים ולא כלי הוא דכל הכלים^(א) שיעורן כרמונים: **ואמר רבי יוחנן כו.** אלמא אף על גב דשל עץ אימקש לשק דבעינן מיטלטל מלא וריקן חו אינה מיטלטלת אלא על ידי שורים קאמר טמאה טמא מת: **מיצה שפתחה מזה טמאה מדרס.** לפי שמשמשת שכיבה עם מלאכתה שמשמשתין צה דרך פתחה ואין לרץ לומר לשוכב עליה עמוד ונעשה מלאכתנו: **מלמעלה.** פתחה כאותן שלנו: **טמאה טמא מת.** כלומר נעשה אצ הטומאה על ידי מת כשאר כל הכלים הראויין לקבל טומאה שאם האהיל אהל המת עליהן נעשין אצ הטומאה ולענין שאר טומאות היוין ראשון לטומאה ככל הכלים ולא ששעינן מממתינין אלא דכלי הוא לטומאה ומדרס לא היא דלאינה מיוחדת לשכיבה דלרץ לומר לו עמוד. ר' מקשינן אינה על משנה זו

הא דלמר רבי יוחנן צפרק במה אשה (לעיל דף נט.) אף אומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו והכל הוא בפייה^(ב) דכי איממר היא^(א) לענין כלי שנשבר ועודנו ראוי למלאכה ולא מעין מלאכה ראשונה וקאמר רבי יוחנן דטהור מטומאתו ראשונה ואומר צו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה והכי הוא אינו ראוי אצל לומר ששה מיוחדת למת ולא למלאכה אחרת לא מהא זאת צישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר צאה יטמא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שצתלמוד הנוכר אלל מדרס הוא הדין לטמא שרץ או לטומאת נבלה ולא הוכר מה אלל משום דעל ידי מת נעשה אצ הטומאה [כמו]ן ועל ידי מדרס שלא צא ללמדנו אלא לומר שהוא כלי מקבל כל טומאה חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו זב אינו נעשה אצ הטומאה: **הצאה צמדה.** מיצה גדולה שאינה מיטלטלת ויש לה חלון מלמעלה להשמש צמוכה: **טהורה מכלום.** למדרס לא חוץ הואיל וחלולה מלמעלה אינה משמשת שכיבה עם מלאכתה ושאר טומאות לא חוץ דאינה מיטלטלת מלאה. ולא איפרש מה לשון צאה צמדה ולי שאל ע"ש אכשי' מדות [גמרא] כ' כלומר שארכיה למוד ארכיה ורצה: **מדרס על חרס טהור.** שאם ישב עליו הרז ולא צאצורו טהור ואינו מטמא משום מדרס ולקמיה יליף לה מקרא: **מאי קאמר.** מה ענין ספינה אלל מדרס ספינה טהורה אף מטומאת מגע ולמדרס לא חוץ: **ומגעו טמא.** אם נגע הזב צמוכו: **וספינה של חרס טמאה.** צמנעה: **כהנניא.** דיליף טעמא משק וחרס לא אימקש לשק: **כנאנא דידן.** דיליף מבצל ים [משלי ג] והא נמי בצל ים היא: **מאי אף ספינה.** על כרחיק טהורה ממגע קאמר ומאי אף הוה לא טיהר תנא קמא לה ממגע דימא אף זו כיוולא ר' **וספינה היידן טהורה כנאנא דידן.** דיליף מגצל ים לא שגא גדולה לא שגא קטנה. והוא הדין נמי דמאי לתרזאי וספינה של חרס טהורה צמר דמפסינן דתנא קמא לרבי יוסי אלא משום דשכיחא טפי של עץ משל חרס: **משכבו.** הוא והמשכב הוכר כאן: **כלי חרס.** אין לו טהרה צמקוה דכתיב ויקהל טו^(א) יצצר טמא לפי שמצינו פשוטי כלי עץ שוררין טומאות מגע שרץ

ה) הטעות גליה לעין והמתקנים לכוון פסא עליהם כצרכם. ויצי' ועל דמיות קאמרין דשמואל עבד יכו' וסומנו כוז דלא"ה איה אפור לעמוד ע"ג מפני כשת טעילה משום גזרות מרחלות ועיין בב"ן בפ"ג דשעוועט שדהא נלמא פירשי' מתחת קושיא זו למנא לפי דעת רבנו אי"ש. (א) דבי נסים הם משולל הכנה.

דבי נסים גאון

יג א מיי פכ"ז מהלסט כלס הלסט ג: יד ב שם הלסט א ופכ"ה הלסט טו ופכ"ז ט הלסט ו: פז ג מיי פכ"ז שם ופ"ג שם הלסט ג ופכ"ז מהלסט ג: טומאת מת הלסט ב: פז ד מיי פ"א מהלכות כלוס הלסט ח ופכ"ח הלסט א: יז ה מיי שם פ"א הלסט יג ופכ"ג הלסט א:

מוסף תוספות

א. דתנן באהלות דכל המחזיק מ' סאה בלא וכווריים ביבש דאינו מקבל טומאה צריך לומר שאינן מטלטלין ע"י שורים. מוס' הל"ש. ב. דהכריב. מוס' הל"ש. ג. טלטול ע"י שורים. מוס' הל"ש. ד. עגלות קטנות חן. ריטב"א. ה. אבל הא דרש' אבנים טומאה היא גדולה שאי אפשר לטלטלה אלא ע"י שורים. מוס' הל"ש. פ. עגלות קטנות חן. ריטב"א. ז. אבל הא דרש' אבנים טמא וספינה של חרס טהורה פ"א אפי' במגע. דמנ"ן. ח. מגע כשאר כלי חרס. דמנ"ן. ט. קאי. מוס' הל"ש. י. מדרס כלי חרס טהור ומגעו טמא. מוס' הל"ש. יא. ופי' ר"ת דיל' לזו הגירסא דמאי דאמרין מגעו טמא, היינו בדיק כלומר הא מגעו טמא. דמנ"ן. יב. רב פפא. מוס' הל"ש. יג. פי' אמאי קאי אף. דמנ"ן. יד. דלא איירי מדיי טומאה. מוס' הל"ש. טו. מדרס כלי חרס טהור. מוס' הל"ש. טז. מנין מגע. דמנ"ן. יז. ואין לו טהרה במקוה. ריטב"א. יח. נקט דהוא אית ליה טהרה במקוה. ולא דוקא. שטה לטריין. ואתי. ריטב"א. יט. למה. ריטב"א. כ. מים חיים. ריטב"א. כא. דאי לגמרי בעינן אי"כ לא אחני דקישא מידי דאין דבר טמא טעון מים חיים אלא זב. מוס' הל"ש. כב. [ד]הואו דבר של אכזל. ריטב"א. לגן ע"כ. כג. דאדאכלי' דידולי קרקע גינהו. ריטב"א. לגן ע"כ. כד. כדמרתקא ואדיל (בפ"ג). מי' הל"ן. כה. הוא דאמרנין בספור (בפ"ג) ואמאי והא לית ליה טהרה במקוה, וזו היא דאין לית לן טהרה במקוה אלא בכלים הכתובים בפרישת וכו' אבל בדברים שאינם כתובים שם אפי"ש שהם טמאין אין להם טהרה במקוה משום דלא כתיבי בפרישת מנין, הלכך דמדרסות דכלי עץ דלא כתיבי בפרישה אין להם טהרה במקוה. ריטב"א. כז. קצרה ורתי כרעים, אלא פשוטי כלי עץ את להו טהרה במקוה. מוס' הל"ש. כח. דלא כתיבי בקרא אלא כלי עץ או עור או שק. וכלי עצם נחבין מכל מעשה עדים בסוף פרק קמא דחולין, ולכלי מתכות דכתיבי אין להו הוהו ואת הכסף אבל כלי שיהפ' וגמי' לא כתיבי לא לגבי טומאת מת ולא לגבי טומאת שרץ. מוס' הל"ש. כח. אפי"ז דקרא דבמסי יובא דבסוף פרישת שמיני כתיבי מכל מקבלי כלי עץ דכתיבי מכל כלי עץ או בגד או עור או שק. מוס' סוטה ט. כח. אף את הוהו ואת הכסף וכו' מה הם פשוטי כלי עץ מתכות אין פשוטי כלי עץ דחזו למדרסות דמקבליים טומאה. ריטב"א, והתם ליכא

ולחנניא טילטול על ידי שורים שמהי טילטול. נראה לר"י אפילו ביש צה מ' סאה^(א) תימה לר' ינחק אמאי נקט חנניא הא רצנן נמי לא פליגי צהא דמה שמתהרין ספינת היידן יאיוו משום^(ב) דרך אינה צלצ ים (משלי ג) ולאו משום דלא שמהי טילטול ועוד דנראה דספינת היידן מיטלטלת אפילו על ידי בני אדם דלי אינה מיטלטלת אלא על ידי שורים אם כן ממתינין דכלים דמנן ספינת היידן טמאה היו מצי לאזכורי דלחנניא^(ג) שמהי טילטול:

ואמר רבי יוחנן אם יש בה בית קיבוצ רימונים בו. מהא דקמיני צמטה טמאה טמא מת לא מצי לאתויי ראייה דאיכא דלמימר^(ד) שמטלטלת על ידי בני אדם^(ה):

שלש תיבות הן. קשה לר"י דאמאי מיימי לה דלי משום דהיא סיפא דההיא דג' עגלות הן אם כן הוה ליה לאתויי ההיא דג' עריצות שהן צינמים:

הבאה במדה טהורה מכלום. אפמסתה למעלה קאי דפתחה מצידה דחויא למדרס לא צעי מיטלטל מלא וריקן דלאמר^(א) צצכורות (דף נה.):

אלא אמר רב פפא ה"ק בו וש"ע עין בין מדרסו בין מגעו **שמא.** תימה דרצינו חס דלמה לו ^אלהגיה של עץ וספינה היידן לא הוה ליה אלא לאפויי שניוץ קנא^(ב) דלת"ק ספינה של חרס טהורה כמנא^(ג) דידן ולר' יוסי אף הספינה טמאה^(ד) כחנניא ואף דרבי יוסי^(ה) ממגע דקאמר מ"ק דטמא על כן נראה לרצינו מס כגי' ר"ח דגרסינן צמילתיה דרצ זבד^(ו) וספינה של חרס טהורה כמנא^(ז) דידן

ורבי יוסי אומר אף הספינה טמאה כחנניא כמו מגע [דלתי חרס]^(א) ופיר' ^אמאי אף^(ב) דהשמה לא קאי אעיקר מילתיה דמ"ק^(ג) אלא אדקדוק דצריז דדייקינן הא מגעו טמא אלא ח"ר פפא ה"ק^(ד) וכו' וספינה של חרס טמאה כחנניא ר' יוסי אומר אף הספינה טהורה^(ה) כמנא^(ז) דידן כמו מדרס כלי חרס דקמיני מנא קמנא צהדיא דטהור: **מה הוא דאית ליה טהרה במקוה.** לאו דוקא נקט מקוה דהא זב צעי מים חיים^(א) אלא משום דצעי מלינקט מקוה גבי משכב ומושד^(ב) ולענין מים חיים יס"ל מזכרי' שיהא טעון^(ג) צמשכב ומושד כזב דלא צעינן אלא דלמי ליה פורמא דלית ליה טהרה^(ד) **לאפוקי בלי' חרס דלית ליה טהרה במקוה.** מימה דהא כופת והרעזב (חולין דף קטט.) אע"ג דלית ליה טהרה צמקוה^(ה) ואומר רצינו חס^(ז) דיש צמניו צגידולי קרקע טהרה צמקוה כגון כלי עץ^(ח):

בפ"ן במת בניין. פירש צקווערס דמיייר צמפץ של עץ^(א) ואין נראה לרצינו חס דהא פשוטי כלי עץ יש להם טהרה צמקוה כדמוכח צפרק קמא דסוכה (דף טו.)^(ב) דלמר מטה ספינה^(ג) ואומר איצרים ומוקי לה פשטוי כלי עץ כגון ארובה ושמי כרעים^(ד) ואומר ר"ת דהכא צמפץ של שיפה ושל גמי דאין לו שום טומאה אלא מדרצנן לצד מטומאת מדרס^(ה) כדפירש לעיל צפרק במה אשה (דף סו.) והא דפשטוי כלי עץ אית להו טהרה צמקוה^(ז) אומר ר"י דפסקא לן מדמכדי (במדבר לא) וכל כלי עץ מתחטא דמשמע אפילו פשוטי דומיא דכלי מתכות דכתיבי התיס^(ב) אף על גב דכתיבי וכל מעשה עזים ליכא למילף מה מעשה עזים מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ דלא שייך לניקה הכי אלא משק^(ג) דכתיבי (בראשית מז) ויהי חס מריקס וליהי עזים ולהי עזי נמי צבל דוכחא מה שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולא נקט מה בגד מיטלטל מלא וריקן אף על גב דגגד נמי כתיבי גבי שק^(ד) אבז בגד או עור או שק:

אין לו טהרה אלא צצירתו: **מפץ.** של קנים: **צמא בניין.** שהוא מניין שכלי הראוי למשכב ומושד מקבל טומאת מגע צמא: **ידין**

למיור דוקא במקבליהן דומיא דשק, דהתם לא כתיבי ביה שק. מי' הל"ן. ה. תנא גמי. מוס' הל"ש. זל. שאין דרך לעשותו אלא מלא וריקן שעשוי לשאת בו משאות. מוס' סוטה ט. כג. דכתיבי וכל כלי עץ. מוס' הל"ש.

אוהיב ר' אלעאי מפץ במת בניין, שהוא טמא. עיקר הדבר הזה שלא נאמר במת אלא כל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים. דבר שאינו ראוי למשכב ומיושב, הוא טמא טמא מת כדיון הגניעה, ואינו מיטמא מדרס. וכדבר הזה אמרה המלכות בפרק בא סימן התחתון [נדה טס], כל המיטמא מדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת וכו'. ואמרו בתלמוד [שם] כל המטמא מדרס מטמא טמא מת לא דחוי ליה למדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת ואינו מטמא מדרס, לאיתויי סאה וחרקב, דהנא הוישע על הכלי, יכול כפה סאה או חרקב וישב עליו, היא טמא, ת"ל אשר ישב עליו הוב כל שמויהו ליישיבה צא וזו שאמר' למד ונעשה מלאכתנו. ובתוספתא [שם ובכ"ס פ"ג] עריסת בנות טמאה טמא מת. והיא משמשת שיכבה חרין זו טמא מדרס. מיטה שמוכרת עליה כלים, חרין זו טמאה טמא מת, והיא משמשת שיכבה וישיבה חרין זו טמאה מדרס. ומאילו ועיקרית יאבחר לו טורח טומאת מדרס טמא מת. ולפיכך הייתי היתבה שפתחה חרשית אלא למושב, ואמר מדרס. והשתקפה למלעלה שאינה ראויה למושב. טמאה טמא מת במגע ולא טומאת מושב. הכין או ושפור אותו לליכוי כי הוא עיקר גדול. **יצא** כלי חרש (דאין כו') דלית ליה טהרה במקוה. כמו שכתובו בתורה [ויקרא יא] ואותו תשבורו, ואמרו רבותינו ז"ל למד שאין לו טהרה אלא בשירה.

ה) הטעות גליה לעין והמתקנים לכוון פסא עליהם כצרכם. ויצי' ועל דמיות קאמרין דשמואל עבד יכו' וסומנו כוז דלא"ה איה אפור לעמוד ע"ג מפני כשת טעילה משום גזרות מרחלות ועיין בב"ן בפ"ג דשעוועט שדהא נלמא פירשי' מתחת קושיא זו למנא לפי דעת רבנו אי"ש. (א) דבי נסים הם משולל הכנה.

אמר רבה ולחנניא טילטול על ידי שורים שמהי טילטול, דתנן ג' עגלות חן העשירה בקתרה טמאה מדרס, כמטה טמאה טמא מת כו'. לו המשנה בבסי' כלים בפרק ג' תריסים. וגם בו יש המשנה האחרת ג' חביות חן וראוי לנו לבאר כי אפי"י שומת חמור מכל הטומאות וקשה מהן, כמו ששינוי במשנה [בכ"ס פ"א י"ז] חמור מכלום המת שהוא מטמא באהל מה שאין לו כולם מטמאין, אינו מטמא משכב ומיושב, כמו שהוא בתורה כתיבם הוב מטמא משכב ומיושב לא המת, מה אם הוב שאינו מטמא טומאת ז' מטמא משכב ומיושב, כמו שהוא מטמא טומאת ז' אינו רץ שיטמא משכב ומיושב, ת"ל הוב לא המת. ריש אומר אשר ישכב עליו אשר ישב עליו, את שיש לו שכיבה וישיבה מטמא מוטל ומיושב, ואין זב שומת מטמא משכב ומיושב. ושאמרו הוב שמת מטמא במשע דע שיומק הבשר, מדברי סופרים. וטמא מת דידון כמה אינו עושה משכב ומיושב (בבבבלי) הוב ולא טמא מת כו'. [ובתוספתא בכ"ס פ"א] חומר בבועל נדה מה מטמא מת שבעול נדה כר תחתון כעליון מה שאין לו כרמיתא מת. ואמרו במשנה ובתוספתא בבסי' זבין וחמר בוב בממת, שהוב עושה משכב ומיושב מחתחי כו', מה שאין המת מטמא. טמא מת שושכב על י צמעות אינו מטמא את העליון שושכב עליו והשאר טהורין כו' שלא יעשה משכב ומיושב, והעליון שושכב בנגינה. לפיכך היו התכמים קורין לכל דבר שאינו מטמא כדיון משכב ומיושב, (טמאה) טמא מת, ולכל דבר שהוא נעשה משכב ומיושב וידן קורין